

EXPUNERE DE MOTIVE

Legea privind dreptul la petiționare și reglementarea soluționării petițiilor

1. Titlul proiectului + inițiator

(1) Titlul proiectului de lege:

Proiect de Lege privind dreptul la petiționare și reglementarea soluționării petițiilor.

(2) Inițiator:

Senator Ninel Peia.

2. Rezumat executiv

(1) Prezenta propunere legislativă reprezintă un demers esențial pentru modernizarea și eficientizarea cadrului juridic care guvernează **dreptul fundamental la petiționare** în România.

Prin **abrogarea Ordonanței Guvernului nr. 27/2002**, actul normativ propus instituie un set cuprinzător de garanții procedurale minime, aplicabile în mod unitar tuturor autorităților și instituțiilor publice.

Proiectul de lege pune un accent deosebit pe integrarea tehnologiei în procesele administrative, promovând digitalizarea, transparența și trasabilitatea, concomitent cu o responsabilizare sporită a entităților publice.

(2) Scopul principal al acestei legi este de a stabili un cadru general clar și coerent pentru exercitarea dreptului de petiționare și de a reglementa obligațiile autorităților și instituțiilor publice.

Aceste obligații vizează întregul ciclu de gestionare a petițiilor: primirea, înregistrarea, examinarea, soluționarea prin decizie administrativă explicită și comunicarea răspunsului în termenele prevăzute de lege.

Actul normativ dă expresie directă dispozițiilor **articolului 51 din Constituția României**, consolidând astfel un drept civic fundamental.

(3) Printre inovațiile cheie aduse de proiectul de lege se numără introducerea Registrului Electronic al Petițiilor (REP), un instrument centralizat pentru evidența și monitorizarea petițiilor. De asemenea, se interzice explicit tăcerea administrativă, o problemă majoră a reglementării anterioare, și se stabilesc termene clare de soluționare.

O noutate semnificativă este **introducerea compensației forfetare pentru întârzierile nejustificate**, oferind un remediu tangibil petiționarilor.

Legea consolidează, de asemenea, mecanismele de remediere administrativă accelerată și de protecție a petiționarilor de bună-credință împotriva actelor de retorsiune, alături de un set de sancțiuni disciplinare și contravenționale pentru nerespectarea obligațiilor.

3. Necesitatea reglementării / problemele identificate

(1) Reglementarea actuală a activității de soluționare a petițiilor în România este asigurată, în principal, de Ordonanța Guvernului nr. 27/2002.

Deși la momentul adoptării sale, această ordonanță a reprezentat un pas important în asigurarea dreptului la petiționare, contextul administrativ și tehnologic actual impune o revizuire profundă a cadrului legal.

Administrația publică modernă, orientată către cetățean și digitalizare, necesită instrumente și proceduri care să răspundă așteptărilor contemporane de eficiență, transparență și responsabilitate.

- (2)** Din analiza prevederilor noului proiect de lege, se pot deduce o serie de deficiențe și probleme inerente reglementării anterioare, care justifică pe deplin necesitatea adoptării prezentului act normativ ¹:

a) Ambiguități și lipsa de claritate în cadrul legal

Reglementarea existentă nu definește suficient de precis termeni cheie și nu delimitează cu claritate domeniul de aplicare și excepțiile.

Această lipsă de precizie a generat interpretări divergente și practici neunitare la nivelul diferitelor instituții publice.

O astfel de fragmentare a dus la o lipsă de standardizare și coerență în modul în care instituțiile publice gestionează petițiile.

b) Lipsa unor principii operaționale explicite

Absența unor principii fundamentale clare, precum buna administrare, celeritatea, transparența sau proporționalitatea, a contribuit la o aplicare inconsistentă și la o lipsă de previzibilitate în soluționarea petițiilor.

Această deficiență a afectat calitatea interacțiunii dintre cetățean și administrație.

c) Deficiențe în gestionarea electronică a petițiilor

Reglementarea anterioară nu a ținut pasul cu evoluția digitală, manifestând lacune semnificative în ceea ce privește canalele electronice de depunere, condițiile de identificare electronică, gestionarea indisponibilităților sistemelor și absența unui registru electronic centralizat.

Această lipsă de digitalizare standardizată a contribuit la ineficiență, costuri operaționale ridicate (prin manipularea fizică a documentelor și arhivare) și dificultăți în asigurarea trasabilității și securității datelor.

Modernizarea prin digitalizare nu este doar o opțiune de eficientizare, ci o necesitate stringentă pentru a alinia administrația publică la standardele europene și la așteptările cetățenilor din era digitală.

d) Întârzieri și lipsa de răspuns (tăcerea administrativă)

Unul dintre cele mai grave neajunsuri ale cadrului anterior a fost lipsa unor consecințe juridice clare pentru nesoluționarea petițiilor în termen, un fenomen cunoscut sub denumirea de „tăcere administrativă”.

Această lacună a permis autorităților să nu răspundă sau să răspundă cu întârziere, fără a suporta sancțiuni eficiente.

Când cetățenii se confruntă cu întârzieri nejustificate, lipsa unui răspuns sau cu un proces administrativ netransparent și fără consecințe clare pentru autorități, dreptul lor fundamental la petiționare, garantat de Constituție, devine iluzoriu.

Această lipsă de eficacitate a căilor administrative poate forța cetățenii să apeleze la instanțele de judecată, chiar dacă litigiile de contencios administrativ pot fi relativ accesibile.

Supraaglomerarea instanțelor cu cazuri care ar fi putut fi soluționate administrativ reprezintă o ineficiență la nivel de sistem și demonstrează o deficiență în funcționarea primară a administrației publice.

e) Lipsa trasabilității și a transparenței

Absența unui registru electronic robust și a unor mecanisme obligatorii de raportare publică a îngreunat monitorizarea parcursului petițiilor, identificarea blocajelor și evaluarea performanței instituțiilor în soluționarea acestora, afectând încrederea publicului.

O administrație opacă și ineficientă, care nu oferă răspunsuri în termen și nu este supusă unor consecințe clare pentru „tăcerea administrativă”, erodează fundamental încrederea publicului și percepția de bună guvernare.

f) Mecanisme de răspundere și remedii insuficiente

Cadrul anterior nu prevedea mecanisme eficiente de răspundere disciplinară și contravențională pentru nerespectarea obligațiilor, nici un sistem de compensație pentru petiționarii afectați de întârzieri nejustificate.

g) Vulnerabilitatea petiționarilor

Lipsa unor prevederi explicite privind protecția petiționarilor de bună-credință împotriva actelor de retorsiune a putut descuraja exercitarea efectivă a acestui drept fundamental, afectând libertatea de exprimare civică.

Toate aceste aspecte subliniază necesitatea stringentă a unei noi reglementări care să aducă claritate, eficiență, transparență și responsabilitate în procesul de soluționare a petițiilor, transformând interacțiunea cetățean-administrație într-un serviciu public modern și de încredere.

4. Scopul și obiectivele actului

(1) Scopul principal al prezentei legi este de a stabili un cadru general cuprinzător pentru exercitarea dreptului de petiționare și de a reglementa în detaliu obligațiile autorităților și instituțiilor publice.

Aceste obligații acoperă întregul proces, de la primirea și înregistrarea petițiilor, la examinarea și soluționarea acestora printr-o decizie administrativă explicită, și până la comunicarea răspunsului în termenele prevăzute de lege.

Legea dă expresie directă dispozițiilor articolului 51 din Constituția României și instituie garanții procedurale minime, aplicabile în mod unitar tuturor autorităților și instituțiilor publice.

(2) Pentru atingerea acestui scop general, actul normativ își propune următoarele obiective specifice:

a) Asigurarea unui cadru legal unitar și coerent

Prin abrogarea Ordonanței Guvernului nr. 27/2002 și prin stabilirea unor principii clare și a unor proceduri detaliate, legea urmărește eliminarea ambiguităților și asigurarea unei aplicări unitare a dreptului la petiționare la nivelul întregii administrații publice.

b) Modernizarea și digitalizarea procesului de petiționare

Un obiectiv cheie este introducerea Registrului Electronic al Petițiilor (REP) și promovarea utilizării prioritare a mijloacelor electronice pentru depunerea, înregistrarea, soluționarea și comunicarea petițiilor.

Aceasta include respectarea cerințelor de securitate și interoperabilitate, esențiale pentru o administrare publică modernă.

c) Creșterea transparenței și trasabilității

Legea vizează asigurarea unei evidențe complete și nemodificabile a parcursului petițiilor prin REP.

Aceasta include posibilitatea petiționarului de a consulta online stadiul petiției și obligația de raportare publică trimestrială a indicatorilor de performanță, contribuind la o guvernare proactivă prin date.

Obiectivele de transparență și trasabilitate, concretizate prin REP și raportarea publică, depășesc simpla punere la dispoziție a informațiilor.

Ele vizează crearea unui sistem care permite monitorizarea proactivă a performanței administrative, atât intern, cât și extern.

Prin jurnalizarea nemodificabilă a operațiunilor și accesul online al petiționarilor la stadiu, se creează un mecanism de presiune pozitivă asupra instituțiilor pentru a respecta termenele și procedurile.

Această abordare proactivă reduce riscul de acumulare a problemelor și de escaladare a nemulțumirilor către instanțe, contribuind la o administrare mai eficientă și la o încredere sporită a publicului.

d) Îmbunătățirea celerității și respectării termenelor

Stabilirea unor termene clare și previzibile pentru soluționarea petițiilor, interzicerea tăcerii administrative și instituirea unor mecanisme interne de monitorizare și alertă pentru prevenirea depășirii termenelor sunt esențiale pentru promptitudinea răspunsului administrativ.

e) Consolidarea responsabilității și a răspunderii

Legea introduce sancțiuni disciplinare și contravenționale pentru nerespectarea obligațiilor legale, precum și un mecanism de regres pentru recuperarea sumelor plătite cu titlu de compensație sau amenzi, asigurând o responsabilizare sporită a funcționarilor publici și a instituțiilor.

f) Protejarea efectivă a drepturilor petiționarilor

Prin instituirea compensației forfetare pentru întârzierile nejustificate, a procedurii de remediere administrativă accelerată și a unor garanții împotriva actelor de retorsiune, legea urmărește să asigure că drepturile petiționarilor sunt respectate și protejate în mod eficient.

g) Asigurarea compatibilității și complementarității

Legea se aplică în completarea reglementărilor speciale, fără a aduce atingere prevederilor acestora, și stabilește un mecanism de corelare legislativă pentru armonizarea actelor normative existente, asigurând coerența sistemului juridic.

Prin definirea și impunerea unei „decizii administrative explicite” în locul unui simplu „răspuns”, așa cum se subînțelegea din Ordonanța Guvernului nr. 27/2002, legea transformă actul de soluționare a petiției într-un act administrativ tipic, cu toate consecințele juridice aferente.

Aceasta înseamnă că decizia trebuie să fie motivată în fapt și în drept, să se pronunțe explicit asupra fiecărei chestiuni și să indice căile de atac.

Această formalizare crește rigurozitatea procesului administrativ și oferă petiționarului un temei juridic solid pentru o eventuală contestare în contencios administrativ, consolidând astfel statul de drept și protecția drepturilor cetățenilor în fața administrației.

5. Soluțiile propuse — sinteză și argumentare

Proiectul de lege propune o serie de soluții inovatoare și detaliate, structurate pe capitole, pentru a răspunde problemelor identificate și a atinge obiectivele stabilite.

(1) Cadrul general și principii (Art. 1-7)

a) Obiectul legii și domeniul de aplicare (Art. 1-2)

Legea stabilește un cadru general pentru dreptul la petiționare, aplicabil unei game largi de entități publice, incluzând administrația centrală și locală, serviciile publice deconcentrate, autoritățile administrative autonome, regiile autonome,

companiile naționale și societățile naționale, precum și persoanele juridice de drept privat care exercită competențe de putere publică.

Se clarifică explicit excepțiile de la aplicarea legii, cum ar fi activitatea jurisdicțională a instanțelor judecătorești, activitățile de urmărire penală și procedurile speciale reglementate prin coduri de procedură, eliminând astfel ambiguitățile anterioare și asigurând o aplicare precisă a normei.

b) Definiții clare (Art. 3)

Sunt introduse definiții precise pentru termeni esențiali, precum „decizie administrativă asupra petiției”, „tăcere administrativă”, „registru electronic al petițiilor (REP)”, „petiție greșit îndreptată” sau „petiție repetată”.

Această claritate terminologică este crucială pentru a asigura o înțelegere unitară și o aplicare coerentă a legii la nivelul întregii administrații publice.

c) Principii fundamentale (Art. 4)

Legea consacră 10 principii directoare, printre care legalitatea, buna administrare, celeritatea, transparența și trasabilitatea, accesibilitatea, gratuitatea, protecția datelor, proporționalitatea, utilizarea prioritară a mijloacelor electronice și non-retorsiunea.

Aceste principii ghidează interpretarea și aplicarea legii, promovând o administrație publică modernă și responsabilă. Includerea explicită a acestor principii transformă legea dintr-un simplu set de reguli procedurale într-un instrument care promovează o cultură a bunei administrări.

Principii precum „proporționalitatea” sau „non-retorsiunea” nu sunt doar declarații, ci ghidează acțiunile administrative și interpretarea legii, reducând arbitrariul și crescând încrederea cetățenilor.

Într-un sistem administrativ complex, simpla respectare a procedurilor poate să nu fie suficientă pentru a asigura o guvernare eficientă și etică.

Prin integrarea unor principii precum „buna administrare” (imparțialitate, obiectivitate, previzibilitate, motivare) și „proporționalitate”, legea impune nu doar conformitatea formală, ci și o abordare calitativă a actului administrativ.

Aceste principii servesc ca un ghid moral și legal pentru funcționari, asigurând că deciziile sunt nu doar legale, ci și echitabile și rezonabile.

Acest lucru contribuie la o percepție publică îmbunătățită a administrației și la o reducere a litigiilor generate de decizii percepute ca abuzive sau disproportionale.

(2) Exercitarea dreptului la petiționare și canale de depunere (Art. 8-9)

a) Titulari și condiții (Art. 8)

Se clarifică cine poate adresa petiții (orice persoană fizică sau juridică, precum și organizațiile legal constituite în numele colectivităților pe care le reprezintă).

Se reconfirmă gratuitatea petiționării și se reglementează situația petițiilor anonime (care se clasează, cu excepții prevăzute de lege) sau a celor vădit abuzive (care se clasează prin decizie motivată).

b) Canale de depunere și gestionarea indisponibilităților (Art. 9)

Legea permite depunerea petițiilor prin multiple canale: la ghișeu sau registratură, prin poștă ori curier, prin e-mail transmis la adresa oficială a entității sau prin platforme electronice puse la dispoziție de aceasta.

O prevedere importantă este că depunerea electronică este admisă fără o condiționare generală de utilizarea semnăturii electronice calificate, fiind suficientă

identificarea rezonabilă a petiționarului și date de contact pentru comunicări ulterioare.

Se detaliază obligațiile entităților privind funcționalitatea adresei oficiale de e-mail, gestionarea petițiilor orale (care se consemnează prin proces-verbal), digitalizarea petițiilor fizice și gestionarea transparentă a indisponibilităților canalelor electronice (prin anunțuri publice, jurnal și certificate constatatoare).

Refuzul primirii petițiilor transmise prin e-mail sau menținerea nefuncțională a adresei oficiale de e-mail constituie refuz nejustificat și se sancționează.

Proiectul de lege promovează digitalizarea (e-mail, platforme electronice, fără semnătură electronică calificată generalizată) ca mijloc prioritar de interacțiune, dar păstrează și consolidează canalele tradiționale (ghiseu, poștă, oral).

Această abordare duală recunoaște și abordează decalajul digital existent, asigurând că dreptul la petiționare este accesibil tuturor cetățenilor, indiferent de nivelul de alfabetizare digitală sau de accesul la tehnologie.

O tranziție bruscă către servicii exclusiv digitale ar exclude o parte semnificativă a populației, în special vârstnicii sau persoanele din zone rurale cu acces limitat la internet.

Prin menținerea și clarificarea procedurilor pentru depunerea fizică sau orală a petițiilor, și prin impunerea „**adaptărilor rezonabile pentru persoanele cu dizabilități**”, legea asigură o tranziție incluzivă către e-guvernare.

Acest echilibru este esențial pentru legitimitatea și eficacitatea noii reglementări, prevenind excluderea socială și garantând exercitarea universală a dreptului la petiționare.

Prevederile detaliate privind gestionarea indisponibilităților canalelor electronice și sancționarea refuzului nejustificat de primire a petițiilor electronice transformă disponibilitatea serviciilor digitale dintr-o chestiune pur tehnică într-o obligație legală cu consecințe.

În trecut, defecțiunile sistemelor IT puteau fi invocate ca scuze pentru întârzieri sau lipsa de răspuns.

Noul proiect de lege elimină această scuză prin impunerea unor obligații stricte de monitorizare, anunțare publică și asigurare a unor canale alternative în caz de indisponibilitate.

Mai mult, sancționarea nerespectării acestor obligații creează un puternic stimulent pentru instituții de a investi în infrastructură IT robustă și de a asigura continuitatea serviciilor.

Aceasta responsabilizează instituțiile pentru calitatea și disponibilitatea serviciilor digitale, transformând-o într-o componentă esențială a bunei administrări.

(3) Înregistrarea, confirmarea și gestionarea petițiilor (Art. 10-12)

a) Înregistrare și confirmare a primirii petiției (Art. 10)

Petițiile se înregistrează în ziua primirii, iar **confirmarea se transmite în cel mult 2 zile lucrătoare**.

Această confirmare trebuie să includă numărul și data înregistrării, termenul legal de soluționare, compartimentul responsabil și modalitatea de consultare a stadiului în Registrul Electronic al Petițiilor (REP).

Pentru probarea comunicărilor, entitatea păstrează metadatele tehnice strict necesare și logurile serverelor de e-mail.

Lipsa confirmării în termen nu afectează obligația de soluționare, dar constituie abatere disciplinară și contravenție.

b) Petiții greșit îndreptate și conflicte de competență (Art. 11)

Entitățile care primesc petiții, dar nu sunt competente material sau teritorial, au obligația de a le transmite, în integralitatea lor, entității competente în cel mult 5 zile de la înregistrare, informând petiționarul cu privire la transmitere.

Se interzice explicit restituirea petiției petiționarului **pe motiv de necompetență**, eliminând o barieră birocratică majoră.

Legea reglementează, de asemenea, situațiile de competență multiplă și conflictele negative de competență. Un aspect important este că Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA) va elabora matrice-tip de competențe pentru unitățile administrativ-teritoriale (UAT) și structurile subordonate/deconcentrate, pentru a standardiza transmiterea și a reduce conflictele de competență.

Prin impunerea transmiterii automate a petițiilor greșit îndreptate către entitatea competentă și interzicerea restituirii acestora petiționarului, legea reduce semnificativ povara birocratică asupra cetățeanului.

Unul dintre cele mai frustrante aspecte ale interacțiunii cu administrația publică este necesitatea de a identifica corect instituția competentă și de a re-depune documente.

Prin această prevedere, responsabilitatea identificării și transmiterii cade exclusiv în sarcina administrației. Aceasta nu doar simplifică procesul pentru cetățean, ci și accelerează soluționarea, eliminând întârzierile cauzate de re-depuneri și re-înregistrări. Inițiativa MDLPA de a crea „matrice-tip de competențe” consolidează această direcție, standardizând și eficientizând fluxurile inter-instituționale.

c) Conexarea petițiilor și reiterarea (Art. 12)

Legea permite conexarea petițiilor cu același obiect și aceleași motive, formulate de același petiționar sau de petiționari diferiți, cu păstrarea evidenței separate a fiecărei petiții în REP și comunicarea unei decizii unice.

Se reglementează campaniile de petiționare, permițând publicarea unui anunț rezumativ pe pagina de internet.

Se definește clar petiția reiterată și se stabilește clasificarea acesteia, cu excepții importante pentru cazurile în care petiționarul prezintă elemente noi de fapt, probe noi sau temeuri juridice noi.

Conexarea și clasificarea petițiilor reiterate sunt măsuri de eficiență administrativă necesare pentru a evita supraîncărcarea sistemului cu solicitări identice.

Cu toate acestea, fără garanții, aceste mecanisme ar putea fi folosite abuziv pentru a respinge petiții legitime.

Prin prevederea explicită că o petiție nu este considerată reiterată dacă prezintă „elemente noi de fapt, probe noi sau temeuri juridice noi”, legea protejează dreptul cetățeanului de a-și actualiza solicitarea sau de a reveni cu informații suplimentare.

Această nuanțare asigură că eficiența administrativă nu subminează accesul la justiție și dreptul la petiționare.

(4) Termene de soluționare și decizia administrativă (Art. 13-15)

a) Termene de soluționare și prelungirea (Art. 13)

Termenul general de soluționare a petițiilor este de 20 de zile lucrătoare, calculat de la data înregistrării la entitatea competentă.

Acest termen poate fi prelungit o singură dată, cu cel mult 10 zile lucrătoare, cu condiția ca prelungirea să fie motivată, comunicată petiționarului și să nu fie imputabilă entității (ex: deficiențe de organizare internă).

Solicitarea de completări sau clarificări suspendă cursul termenului o singură dată, perioada de suspendare adăugându-se la termenul rămas de soluționare.

Sunt interzise prelungirile succesive ale termenului legal.

b) Decizia administrativă asupra petiției (Art. 14)

Petițiile se soluționează printr-o decizie administrativă scrisă, motivată în fapt și în drept, emisă de persoana competentă.

Decizia trebuie să cuprindă cel puțin: denumirea entității, numărul și data emiterii, obiectul petiției, prezentarea situației de fapt și a demersurilor, temeiurile juridice, analiza și motivarea soluției, soluția dispusă (admitere totală/parțială, respingere, clasare, sesizare autorității competente), măsurile și termenele de executare, căile de atac administrative sau judiciare și semnătura persoanei competente.

Legea impune ca decizia să se pronunțe explicit asupra fiecărei chestiuni delimitate în prealabil.

Se reglementează, de asemenea, îndreptarea erorilor materiale evidente și emiterea deciziilor de completare pentru chestiunile omise.

Prin impunerea unei structuri și a unui conținut detaliat pentru decizia administrativă, legea vizează o îmbunătățire substanțială a calității răspunsurilor oferite cetățenilor.

O decizie administrativă clară, completă și motivată este esențială pentru ca petiționarul să înțeleagă rațiunea soluției și să poată decide asupra eventualelor căi de atac.

Prin obligarea autorităților să „delimiteze toate chestiunile supuse analizei” și să se pronunțe „explicit asupra fiecărei chestiuni”, legea previne răspunsurile evazive sau incomplete.

Această rigurozitate nu doar respectă dreptul cetățeanului la o bună administrare, ci și facilitează un control jurisdicțional eficient, dacă este necesar.

c) Interzicerea tăcerii administrative și remedii (Art. 15)

Soluționarea petițiilor prin tăcere administrativă este interzisă.

Lipsa emiterii și/sau a comunicării deciziei administrative în termenele legale nu produce efecte juridice de aprobare ori refuz tacit.

Tăcerea administrativă este asimilată refuzului de soluționare în sensul Legii contenciosului administrativ, permițând petiționarului să sesizeze instanța pentru obligarea entității la emiterea și comunicarea deciziei.

Se instituie mecanisme interne de monitorizare și alertă pentru prevenirea depășirii termenelor de soluționare și a tăcerii administrative.

Interzicerea explicită a tăcerii administrative și asimilarea ei cu un refuz de soluționare reprezintă o schimbare fundamentală, care responsabilizează direct administrația pentru lipsa de răspuns.

În trecut, lipsa unui răspuns din partea administrației putea lăsa cetățeanul într-o situație de incertitudine juridică, fără o cale clară de acțiune.

Prin această prevedere, legea transformă pasivitatea administrativă într-un act cu consecințe juridice directe, oferind cetățeanului un temei clar pentru a acționa în instanță.

Aceasta nu doar protejează drepturile cetățeanului, ci și impune o disciplină internă în cadrul instituțiilor publice, forțându-le să gestioneze activ petițiile și să respecte termenele.

(5) Registrul Electronic al Petițiilor (REP) și trasabilitatea (Art. 16-17, Anexa 1 Cap. III)

a) Organizarea procesului și registratură unică (Art. 16)

Fiecare entitate publică instituie și conduce o registratură unică, în format fizic și/sau electronic, pentru înregistrarea, urmărirea și gestionarea tuturor petițiilor

Se impune digitalizarea integrală a petițiilor primite în format fizic la momentul recepției, cu marcaj temporal, și înregistrarea acestora în REP.

Petițiile primite telefonic se consemnează obligatoriu în REP în cel mult 24 de ore de la convorbire, fie prin înregistrare audio, fie prin transcriere electronică.

Sistemele informatice utilizate trebuie să asigure integritate, imutabilitate a marcajelor temporale și a jurnalelor de audit (prin mecanisme WORM sau echivalente), trasabilitate completă a operațiunilor și securitate.

b) Cerințe generale pentru Registrul Electronic al Petițiilor (REP):

Fiecare entitate instituie și utilizează un REP pentru evidența, monitorizarea și trasabilitatea petițiilor.

MDLPA, împreună cu autoritatea națională competentă în digitalizare, va pune la dispoziție specificații-cadru și modele de REP partajat interoperabil.

REP va cuprinde câmpuri minime obligatorii (identificator unic, data și modalitatea depunerii, date de contact ale petiționarului, obiectul petiției, structura responsabilă, termenele aplicabile, statusul curent, data și soluția deciziei, căile de atac, data comunicării, mențiuni privind executarea măsurilor etc.) și statusuri standardizate (primit, înregistrat, în analiză, decizie emisă, decizie comunicată, închis/clasat/respins etc.).

Toate operațiunile efectuate în registru sunt marcate temporal, cu păstrarea istoricului modificărilor și a jurnalelor în condiții de imutabilitate.

Petiționarul are dreptul de a consulta online stadiul petiției printr-un mecanism securizat, fără divulgarea datelor cu caracter personal ale terților.

Exporturile probatorii din REP (status/stadiu și jurnale de audit) se semnează/sigilează electronic și se marchează temporal

c) Jurnalizare, backup, retenție, arhivare, continuitate și restaurare:

REP va jurnaliza automat și nemodificabil toate operațiunile relevante (autentificări, înregistrări, modificări de status, transmițeri, confirmări, decizii, executări de măsuri, indisponibilități etc.).

Se impun copii de siguranță complete cel puțin zilnic, cu păstrarea unei copii separate logic/fizic și criptare la stocare.

Restaurări de probă se efectuează cel puțin trimestrial.

Un plan de continuitate stabilește obiective de timp de recuperare (RPO) de maximum 24 de ore și timp de restaurare (RTO) de maximum 48 de ore pentru funcțiile critice.

Se stabilesc termene minime de retenție pentru înregistrări și documente aferente (minimum 5 ani), jurnale de audit (minimum 3 ani) și certificate/dovezi ale indisponibilităților (minimum 2 ani).

d) Interoperabilitatea REP și interfețele standard

Interoperabilitatea REP se asigură cu respectarea legalității schimbului de date, a principiilor minimizării și necesității de a cunoaște, a securității prin proiectare și configurare, a trasabilității complete și a standardizării tehnice și semantice.

Conectarea REP la alte sisteme publice se realizează, cu prioritate, prin platformele și mecanismele naționale de interoperabilitate.

Se impun cerințe stricte pentru interfețe (API), inclusiv documentație tehnică actualizată, formate standardizate de mesaje, autentificare robustă și trasabilitatea schimburilor.

MDLPA va pune la dispoziție specificații-cadru și modele de REP partajat interoperabil.

Registrul Electronic al Petițiilor nu este doar o bază de date, ci un sistem informatic complex, cu cerințe stricte de integritate, securitate și interoperabilitate, conceput ca un pilon fundamental pentru digitalizarea întregului proces de petiționare și, implicit, a administrației publice.

Detaliile tehnice exhaustive privind REP (jurnalizare nemodificabilă, marcaje temporale, control acces pe roluri, exporturi probatorii, interoperabilitate cu API-uri standardizate) arată că acesta este mai mult decât un simplu registru.

Este o infrastructură digitală esențială, care va asigura trasabilitatea completă și auditabilitatea fiecărei petiții.

Această investiție în tehnologie transformă procesul de petiționare într-un serviciu public de înaltă calitate, transparent și responsabil, servind drept model și catalizator pentru alte inițiative de e-guvernare.

(6) Transparența și raportarea publică (Art. 18, Anexa 1 Cap. V)

a) Raportarea publică trimestrială (Art. 18)

Fiecare entitate publică va publica trimestrial, pe pagina proprie de internet, un raport privind gestionarea petițiilor.

Raportul va include indicatori cheie, precum numărul petițiilor primite (defalcăt pe canale), numărul petițiilor soluționate în termen sau cu depășirea termenului, termenele medii de soluționare, numărul petițiilor conexe, solicitările de completări și incidentele de indisponibilitate ale canalelor electronice.

Rapoartele vor fi publicate în cel mult 30 de zile de la încheierea trimestrului, în format HTML/PDF și, concomitent, în format deschis (CSV sau JSON), cu date agregate și anonimizate.

Obligația de raportare publică trimestrială în formate deschise transformă datele interne de performanță într-un instrument de responsabilizare externă și de stimulare a îmbunătățirii continue a serviciilor.

Transparența datelor agregate și anonimizate permite nu doar cetățenilor, ci și organizațiilor societății civile, presei și altor instituții să monitorizeze performanța administrației în soluționarea petițiilor.

Această expunere publică creează o presiune pozitivă asupra instituțiilor pentru a-și îmbunătăți indicatorii, a identifica și corecta deficiențele și a implementa măsuri de îmbunătățire.

Astfel, raportarea publică devine un mecanism eficient de guvernare prin date, contribuind la creșterea calității serviciilor publice.

(7) Protecția datelor și securitatea informațiilor (Art. 19, Anexa 1 Cap. IV)

a) Conformitate cu GDPR (Art. 19)

Prelucrarea datelor cu caracter personal în temeiul prezentei legi se realizează cu respectarea strictă a Regulamentului (UE) 2016/679 (GDPR) și a legislației naționale incidente.

Se asigură temeiul juridic al prelucrării, informarea petiționarilor, respectarea principiilor legalității, echității, transparenței, minimizării datelor, exactității, limitării stocării și integrității/confidențialității.

Entitățile trebuie să asigure măsuri tehnice și organizatorice adecvate pentru securitatea prelucrării și gestionarea incidentelor.

Interfețele publice ale REP nu vor expune date personale.

Se impune efectuarea de Evaluări de Impact privind Protecția Datelor (DPIA) atunci când este necesar.

Cerințele stricte de protecție a datelor și obligativitatea DPIA demonstrează o abordare „privacy by design” (confidențialitate prin proiectare) în dezvoltarea și operarea REP, consolidând încrederea publicului în sistemele digitale.

Într-o eră a preocupărilor crescute privind confidențialitatea datelor, integrarea principiilor GDPR încă din faza de proiectare a REP (prin DPIA obligatorie) este crucială.

Aceasta nu doar asigură conformitatea legală, ci și construiește încrederea cetățenilor în utilizarea canalelor digitale.

Prin demonstrarea unui angajament proactiv față de securitatea și confidențialitatea datelor personale, legea încurajează adoptarea noilor servicii digitale și reduce reticența publicului față de interacțiunea electronică cu administrația.

(8) Răspunderi și sancțiuni (disciplinare, contravenționale, regres) (Art. 20-22)

a) Răspundere disciplinară (Art. 20)

Se definesc abaterile disciplinare pentru personalul entităților publice, incluzând refuzul de a primi sau înregistra petiții, nerespectarea obligațiilor privind canalele electronice, depășirea termenelor de soluționare, neemiterea sau necomunicarea deciziei, utilizarea nejustificată a conexării, nerespectarea obligațiilor privind REP, divulgarea neautorizată a datelor sau acte de retorsiune.

Aceste abateri sunt aplicabile conform statutelor, regulamentelor și procedurilor disciplinare specifice fiecărei categorii profesionale.

b) Contravenții și sancțiuni (Art. 21)

Se stabilesc contravenții pentru entitățile publice pentru aceleași tipuri de fapte ca abaterile disciplinare, cu amenzi cuprinse între 1.000 lei și 50.000 lei.

Pentru unitățile administrativ-teritoriale încadrate ca micro-structuri, limitele amenzilor se reduc cu 30% în anumite condiții.

Pe lângă amenda principală, se pot dispune sancțiuni complementare, inclusiv obligarea la întocmirea și implementarea unui plan de remediere sau publicarea unui anunț privind fapta constatată.

În cazul neregulilor de natură tehnică, se acordă un termen de remediere de 15 zile înainte de aplicarea amenzii, dacă nu există indicii de rea-credință.

Se pot sancționa și persoanele fizice care, prin acțiune sau omisiune, au determinat săvârșirea faptei, cu amenzi între 500 lei și 25.000 lei.

Legea instituie un sistem de responsabilizare complex, care vizează atât instituția (prin amenzi contravenționale), cât și persoana fizică responsabilă (prin răspundere disciplinară și regres), creând un puternic stimulent pentru conformare.

Un sistem de sancțiuni care vizează doar instituția poate duce la o diluare a responsabilității individuale. Prin introducerea amenzilor contravenționale pentru entitate și a răspunderii disciplinare/contravenționale pentru persoanele fizice, legea asigură că atât structura, cât și individul sunt trași la răspundere.

Acest sistem multi-nivel, completat de mecanismul de regres, creează un mediu în care atât conducerea instituției, cât și personalul de execuție au un interes direct în respectarea legii, promovând o cultură a responsabilității și a performanței.

c) Regres și imputare (Art. 22)

În cazul aplicării unei sancțiuni contravenționale unei entități, conducătorul acesteia este obligat să declanșeze procedura de stabilire a răspunderii materiale a persoanei sau persoanelor fizice care, prin acțiune sau omisiune, au determinat săvârșirea faptei, în vederea recuperării contravalorii amenzii, a accesoriilor legale și a cheltuielilor aferente.

Este interzisă acoperirea din fonduri publice sau bugetare a amenzilor contravenționale aplicate persoanelor fizice.

Mecanismul de regres asigură că impactul financiar al non-conformității este suportat, în ultimă instanță, de către cei responsabili, nu de bugetul public, transformând costurile în instrumente de descurajare eficientă.

Fără un mecanism de regres, amenzile plătite de instituții ar fi, în esență, suportate de contribuabili.

Prin obligarea recuperării acestor sume de la persoanele fizice vinovate, legea creează un puternic stimulent financiar pentru funcționari de a acționa diligent și în conformitate cu legea.

Aceasta nu doar responsabilizează individual, ci și asigură o utilizare mai eficientă și mai responsabilă a fondurilor publice, alocând costurile acolo unde responsabilitatea este identificată.

(9) Căi de atac, compensația forfetară și remedierea administrativă (Art. 23-27, Anexa 1 Cap. VI)

a) Compensație pentru depășirea termenelor de soluționare (Art. 23)

Se introduce o compensație forfetară administrativă pentru nerespectarea termenelor de soluționare, calculată la 100 lei pentru prima zi lucrătoare de întârziere și 50 lei pentru fiecare zi calendaristică ulterioară, până la data comunicării deciziei administrative.

Compensația forfetară nu poate depăși 5.000 lei pentru fiecare petiție (3.000 lei pentru micro-structuri).

Compensația se acordă pe cale administrativă, la cererea petiționarului (soluționată în 15 zile lucrătoare) sau, în caz de refuz/nesoluționare, prin acțiune în instanță.

Introducerea compensației forfetare oferă cetățenilor un remediu concret și rapid pentru întârzierile administrative, transformând pasivitatea administrației într-un cost direct și măsurabil.

În absența unei compensații directe, cetățenii afectați de întârzieri aveau puține opțiuni, adesea costisitoare și de lungă durată, pentru a obține reparații.

Compensația forfetară oferă o soluție rapidă și accesibilă, care nu necesită neapărat intervenția instanței.

Pentru administrație, aceasta devine un cost previzibil al non-conformității, creând un stimulent financiar puternic pentru respectarea termenelor.

Este o inovație care aliniază interesele cetățeanului cu cele ale administrației, transformând o problemă într-o obligație cu consecințe financiare directe.

b) Calea de atac judiciară și judecata cu celeritate (Art. 24)

Se confirmă posibilitatea sesizării instanței de contencios administrativ pentru tăcere administrativă, refuz nejustificat de primire/înregistrare, neemiterea/necomunicarea deciziei, neexecutarea măsurilor sau respingerea cererii de compensație.

Aceste cereri se soluționează de urgență și cu precădere, instanța putând fixa termene scurte și dispune măsuri provizorii.

Sarcina probei privind respectarea termenelor și gestionarea incidentelor revine entității publice [¹ Art. 24(4)].

c) Remediere administrativă accelerată (Art. 26)

Petiționarul poate formula o cerere de remediere administrativă pentru înlăturarea rapidă a neregulilor constatate în procedura de soluționare a petițiilor (ex: emiterea/comunicarea deciziei, completarea deciziei parțiale, executarea măsurilor, acordarea compensației).

Cererea se soluționează în termen de 10 zile lucrătoare de la înregistrare.

Formularea cererii de remediere nu suspendă de drept termenele de atac judiciar, dar la solicitarea expresă a petiționarului, termenul pentru sesizarea instanței poate fi suspendat o singură dată, pe durata maximă de 10 zile lucrătoare.

Introducerea remedierii administrative accelerate oferă o cale de soluționare internă, rapidă și informală, care poate rezolva problemele înainte ca acestea să necesite intervenția instanței, contribuind la decongestionarea sistemului judiciar.

Accesul la justiție nu înseamnă doar accesul la instanțe, ci și la mecanisme eficiente de soluționare a disputelor la nivel administrativ.

Remedierea administrativă accelerată oferă o „primă linie” de apărare pentru cetățeni, permițând corectarea rapidă a erorilor administrative fără costurile și durata unui proces judiciar.

Aceasta reduce presiunea asupra instanțelor, care pot astfel să se concentreze pe cazurile complexe, și oferă cetățenilor o soluție mai rapidă și mai puțin oneroasă.

(10) Protecția petiționarilor de bună-credință (Art. 25)

a) Interzicerea retorsiunii (Art. 25)

Legea interzice orice formă de retorsiune împotriva petiționarilor de bună-credință, generată de transmiterea sau urmărirea soluționării unei petiții.

Se definește retorsiunea ca orice măsură adversă dispusă de o entitate publică sau de personalul acesteia (ex: refuzul nejustificat al accesului la servicii, tratament discriminatoriu, hărțuire).

Petiționarul beneficiază de prezumția bunei-credințe, iar dacă face dovada unei măsuri adverse în termen de 6 luni de la depunerea petiției, se prezumă că aceasta are legătură cu exercitarea dreptului la petiționare, sarcina probei revenind entității.

Petiționarul poate solicita instanței suspendarea sau anularea măsurii de retorsiune și despăgubiri.

Prevederile privind non-retorsiunea sunt esențiale pentru a încuraja cetățenii să-și exercite dreptul la petiționare fără teamă de consecințe negative, consolidând principiile transparenței și responsabilității.

Teama de represalii poate descuraja cetățenii să semnaleze probleme sau abuzuri.

Prin interzicerea explicită a retorsiunii și prin inversarea sarcinii probei, legea creează un cadru de protecție puternic pentru petiționari.

Aceasta nu doar apără dreptul individual la petiționare, ci contribuie și la o mai bună guvernare, deoarece administrația primește feedback esențial de la cetățeni fără ca aceștia să fie intimidați.

Este o măsură crucială pentru a construi încrederea și a promova o cultură a dialogului deschis între cetățeni și instituțiile publice.

6. Raporturi cu alte acte normative

Prezentul proiect de lege aduce o modificare substanțială a cadrului normativ existent privind dreptul la petiționare, prin abrogarea și înlocuirea Ordonanței Guvernului nr. 27/2002.

(1) Abrogarea Ordonanței Guvernului nr. 27/2002

La data intrării în vigoare a prezentei legi, Ordonanța Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, aprobată cu modificări prin Legea nr. 233/2002, cu modificările și completările ulterioare, se abrogă.

(2) Complementaritate cu reglementările speciale

Legea se aplică în completarea reglementărilor speciale în materie, fără a aduce atingere prevederilor unor acte normative fundamentale, cum ar fi Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public și Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, precum și principiilor și normelor din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, în măsura compatibilă.

Este important de subliniat că termenele și procedurile speciale stabilite prin legi sau acte cu putere de lege prevalează în fața dispozițiilor prezentei legi [¹ Art. 1(3), Art. 5(1)].

(3) Mecanism de corelare legislativă

Pentru a asigura o tranziție lină și a preveni vidurile legislative sau conflictele normative, proiectul de lege introduce un mecanism detaliat de corelare legislativă, prevăzut în Anexa nr. 2.

Acest mecanism demonstrează o abordare proactivă și sistemică pentru a asigura o tranziție lină și a preveni vidurile legislative sau conflictele normative, esențială pentru stabilitatea juridică.

Abrogarea unei legi cu un domeniu de aplicare atât de larg, cum este Ordonanța Guvernului nr. 27/2002, ar putea crea incertitudine juridică dacă nu ar fi însoțită de un plan clar de armonizare.

Prin includerea unei anexe dedicate corelării legislative, cu reguli precise de mapare, un tabel de corespondență tematică și o obligație explicită de actualizare pentru toate instituțiile, legea abordează proactiv potențialele conflicte.

Regula interpretativă oferă o soluție temporară până la finalizarea modificărilor formale, asigurând continuitatea aplicării legii și minimizând riscul de disfuncționalități administrative.

Această abordare riguroasă este un semn al unei bune tehnici legislative și al unei preocupări pentru stabilitatea sistemului juridic.

a) Reguli generale de mapare

Anexa nr. 2 stabilește că toate trimiterile la „Ordonanța Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor” din alte acte normative se înlocuiesc cu trimiteri la prezenta lege.

De asemenea, se oferă o corespondență orientativă între articolele OG 27/2002 și cele ale noii legi, pentru a facilita procesul de actualizare.

b) Regula interpretativă

Până la modificarea formală a fiecărui act normativ, trimiterile la Ordonanța Guvernului nr. 27/2002 se interpretează ca fiind făcute la prezenta lege.

Această prevedere asigură continuitatea aplicării normelor juridice pe perioada de tranziție.

c) Obligația de armonizare

Autoritățile și instituțiile publice emitente au termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a legii să identifice și să supună adoptării modificările și completările necesare actelor normative subsecvente, în vederea înlocuirii trimiterilor și alinierea procedurilor.

d) Anexa nr. 2 - Tabel de corelare legislativă

Această anexă face parte integrantă din prezenta lege și include un tabel-model obligatoriu pentru corelare, un tabel de corespondență tematică (orientativ pentru redactori) și o listă inițială de completat de emitenți, care va fi publicată pe site-ul acestora și actualizată periodic.¹

Tabel de corespondență tematică (orientativ pentru redactori)

Tema vechii trimiteri (OG nr. 27/2002)	Articol(e) de referință în prezenta lege
Primire/înregistrare/confirmare	art. 9-10
Transmitere către competent	art. 11
Conexare/reiterare	art. 12
Termene/prelungire/suspendare	art. 13
Decizia administrativă (conținut, motivare)	art. 14
Tăcere/refuz nejustificat	art. 15; art. 24
Registru/evidențe	art. 17
Raportare publică	art. 18
Protecția datelor	art. 19
Răspundere disciplinară/contravenții	art. 20-21
Compensație forfetară	art. 23
Remediere administrativă	art. 26
Norme metodologice	Anexa nr. 1 (art. 28)

7. Implicații bugetare și surse de finanțare

Implementarea prezentei legi va genera atât costuri inițiale, cât și costuri recurente pentru bugetul de stat și bugetele locale, însă se anticipează că acestea vor fi compensate pe termen mediu și lung prin creșterea eficienței administrative și reducerea costurilor asociate cu ineficiența actuală.

Costuri estimate:

(1) Dezvoltarea și implementarea Registrului Electronic al Petițiilor (REP)

Aceasta reprezintă cea mai semnificativă investiție. Deși materialele furnizate nu conțin cifre specifice pentru România, experiența internațională arată că dezvoltarea și implementarea sistemelor de e-guvernare implică „o sumă mare de bani”.⁵ Costurile pot varia semnificativ în funcție de complexitatea sistemului, numărul de entități conectate și gradul de interoperabilitate.

(2) Digitalizarea documentelor fizice

Costuri asociate cu scanarea, stocarea securizată și gestionarea fișierelor digitale, conform obligației de digitalizare integrală a petițiilor fizice la momentul recepției [1 Art. 16(8)].

(3) Instruirea personalului

Chiar și cu un număr de peste 1,2 milioane de angajați în instituțiile și autoritățile publice din România în februarie 2023, și aproximativ 1.26 milioane în septembrie 2024, dintre care peste 63% în administrația publică centrală și aproape 467.000 în administrația publică locală, instruirea personalului privind noile proceduri, utilizarea REP și respectarea legislației privind protecția datelor nu va genera costuri considerabile.

(4) Compensația forfetară

Un cost nou, direct suportat de bugetele entităților publice, pentru depășirea termenelor de soluționare a petițiilor [1 Art. 23(8)]. Pentru a oferi o estimare ilustrativă a acestui cost, se pot face următoarele ipoteze:

a) Volumul de petiții

Având în vedere că Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF), o instituție cu o bună performanță (timp mediu de răspuns de 18,65 zile), a înregistrat 3.861 petiții unice în semestrul II 2023, la nivel național, numărul total de petiții este semnificativ mai mare.

O estimare conservatoare ar putea fi un volum anual de 500.000 de petiții la nivel național, având în vedere numărul mare de instituții și interacțiuni.

b) Rata de întârziere

Dacă 5% din aceste petiții (adică 25.000 petiții) înregistrează întârzieri care dau dreptul la compensație (excluzând cazurile de forță majoră, suspendare legală etc.).

c) Întârziere medie

O întârziere medie de 10 zile calendaristice peste termenul legal de 30 de zile.

d) Calcul per petiție

Conform Art. 23(1) din lege, compensația este de 100 lei pentru prima zi lucrătoare de întârziere și 50 lei pentru fiecare zi calendaristică ulterioară.

Pentru o întârziere de 10 zile calendaristice (incluzând prima zi lucrătoare), calculul ar fi: 100 RON (prima zi lucrătoare) + (9 zile calendaristice * 50 RON/zi) = 100 + 450 = 550 RON.

Cost anual estimat la nivel național: 25.000 petiții * 550 RON/petiție = **13.750.000 RON (aproximativ 2,75 milioane EUR).**

Este important de menționat că acest calcul este pur ilustrativ și depinde de volumul real de petiții, rata de întârziere și durata medie a întârzierilor, date care nu sunt disponibile public la nivel național.

(5) Amenzi contravenționale

Costuri potențiale pentru entități în cazul nerespectării obligațiilor, cu amenzi cuprinse între 1.000 lei și 50.000 lei.

(6) Costuri de mentenanță și operare

Costuri recurente pentru mentenanța REP, securitatea datelor, backup, interoperabilitate și actualizări software.

Surse de finanțare și beneficii economice:

(1) Bugete proprii

Costurile vor fi suportate din bugetele proprii ale autorităților și instituțiilor publice.

(2) Fonduri europene

Programele operaționale, precum Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA), pot oferi finanțare pentru componenta de digitalizare și modernizare administrativă.

POCA finanțează intervenții pentru „dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică ce optimizează procesele decizionale orientate către cetățeni și mediul de afaceri”.

Aceasta subliniază că, deși sumele necesare pentru implementarea REP și instruirea personalului sunt considerabile, ele trebuie privite ca o investiție esențială în capacitatea administrativă și digitală a statului, cu beneficii pe termen lung pentru eficiența și reziliența serviciilor publice.

(3) Mecanismul de regres

Sumele plătite cu titlu de compensație sau amenzi pot fi recuperate de la persoanele fizice vinovate, reducând impactul asupra bugetului public.

Acest mecanism asigură că impactul financiar al non-conformității este suportat, în ultimă instanță, de către cei responsabili, nu de bugetul public, transformând costurile în instrumente de descurajare eficientă.

(4) Eficiență operațională

Digitalizarea și standardizarea proceselor vor duce la o reducere a costurilor operaționale pe termen lung (ex: reducerea consumului de hârtie, a timpului de procesare, a erorilor manuale).

(5) Reducerea litigiilor

Prin soluționarea mai rapidă și mai transparentă a petițiilor, precum și prin introducerea remediilor administrative, se anticipează o reducere a numărului de litigii în contencios administrativ.

Aceasta va genera economii semnificative pentru bugetul de stat și pentru instituțiile publice, prin reducerea costurilor asociate cu procesele judiciare (taxe de timbru, cheltuieli de judecată, despăgubiri).

8. Impact economic, social, de mediu

Adoptarea prezentului proiect de lege va genera multiple impacturi pozitive la nivel economic, social și de mediu, contribuind la o guvernare mai eficientă și mai responsabilă.

(1) Impact economic:

a) Creșterea eficienței administrative

Digitalizarea procesului de petiționare prin implementarea REP și standardizarea procedurilor va reduce semnificativ timpul de procesare, costurile

operaționale (ex: consumul de hârtie, costurile de arhivare fizică) și erorile umane.⁹ Această eficientizare se traduce în economii bugetare pe termen mediu și lung.

b) Reducerea costurilor cu litigiile

Prin soluționarea mai rapidă și mai transparentă a petițiilor la nivel administrativ, precum și prin introducerea compensației forfetare și a remediilor administrative accelerate, se anticipează o scădere a numărului de cazuri care ajung în instanțele de contencios administrativ.

Aceasta va duce la reducerea cheltuielilor cu taxele de timbru, onorariile avocaților și eventualele despăgubiri, atât pentru cetățeni, cât și pentru stat.

c) Îmbunătățirea mediului de afaceri

Un proces de petiționare clar, rapid și transparent contribuie la un climat de încredere și previzibilitate, esențial pentru mediul de afaceri. Reducerea birocrăției și a incertitudinii administrative poate stimula investițiile și dezvoltarea economică.

(2) Impact social:

a) Creșterea încrederii cetățenilor în administrația publică

Prin asigurarea transparenței, trasabilității și responsabilității în soluționarea petițiilor, legea va contribui la restabilirea și consolidarea încrederii publicului în instituțiile statului.

Faptul că petiționarii pot consulta online stadiul petiției și că există sancțiuni clare pentru întârzieri sau refuzuri va spori percepția de corectitudine și eficiență.

b) Îmbunătățirea accesului la justiție

Introducerea compensației forfetare și a remedierii administrative accelerate oferă cetățenilor căi de atac mai rapide și mai puțin costisitoare pentru soluționarea problemelor.

Aceasta reduce povara financiară și temporală asociată cu accesul la instanțe, făcând justiția administrativă mai accesibilă.

c) Protecția drepturilor cetățenilor

Prevederile privind interzicerea tăcerii administrative și protecția împotriva retorsiunii consolidează drepturile petiționarilor, creând un mediu mai sigur pentru exprimarea civică și semnalarea problemelor.

d) Incluziune digitală

Prin promovarea utilizării mijloacelor electronice, dar și prin menținerea alternativelor neelectronice și asigurarea adaptărilor rezonabile pentru persoanele cu dizabilități, legea contribuie la o tranziție digitală incluzivă, fără a exclude segmente ale populației.

(3) Impact de mediu:

a) Reducerea consumului de resurse

Digitalizarea integrală a petițiilor fizice și promovarea comunicării electronice vor duce la o reducere semnificativă a consumului de hârtie, implicit la economisirea resurselor forestiere și la diminuarea cantității de deșeuri.

b) Amprentă de carbon redusă

Prin minimizarea deplasărilor fizice necesare pentru depunerea petițiilor și interacțiunea cu administrația, se va contribui la reducerea emisiilor de carbon asociate transportului.

În ansamblu, proiectul de lege propune o transformare a relației dintre cetățean și administrație, orientând-o către principii de eficiență, transparență și responsabilitate, cu beneficii tangibile pentru societate și mediu.

9. Dispoziții tranzitorii și data intrării în vigoare

Proiectul de lege prevede o serie de dispoziții tranzitorii menite să asigure o implementare etapizată și coerentă a noilor reglementări, precum și o dată clară de intrare în vigoare.

Data intrării în vigoare:

Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Dispozițiile privind compensația forfetară se aplică petițiilor înregistrate după data intrării în vigoare, iar pentru petițiile aflate în curs, compensația se calculează doar pentru perioada ulterioară acestei date.

Dispoziții tranzitorii și calendarul implementării:

Legea se aplică și petițiilor aflate în curs la data intrării sale în vigoare, cu mențiunea că procedurile deja parcurse rămân valabile, iar etapele neîndeplinite se desfășoară potrivit noii legi.

Se stabilesc termene clare pentru implementarea principalelor cerințe tehnice și operaționale, detaliate și în Anexa nr. 1:

(1) Termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare:

- a) Desemnarea compartimentului/persoanei responsabile pentru relații cu publicul și gestionarea REP.
- b) Publicarea informațiilor privind canalele de depunere pe pagina de internet a entității.
- c) Actualizarea procedurilor interne privind primirea, înregistrarea, confirmarea, transmiterea și soluționarea petițiilor, în concordanță cu noua lege și Anexa nr. 1.
- d) Asigurarea funcționării unei adrese oficiale de e-mail pentru primirea petițiilor și transmiterea confirmărilor.
- e) Până la operaționalizarea integrală a REP, entitățile utilizează registre electronice provizorii care să asigure elementele minime prevăzute la Art. 17 alin. (3) din Lege.

(2) Termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare:

- a) Finalizarea instruirii personalului implicat privind aplicarea legii și a anexei, protecția datelor, securitatea informațiilor și utilizarea REP.

(3) Termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare:

- a) Instituirea REP la nivel minim (identificator unic, câmpuri minime, statusuri standard, marcare temporală, jurnalizare nemodificabilă, acces pe roluri, praguri de alertă T-10/T-3/T-1).
- b) Operaționalizarea procedurii de remediere administrativă accelerată și a mecanismului de compensație.
- c) Implementarea jurnalizării operațiunilor și a copiei de siguranță zilnice a REP.
- d) Publicarea procedurilor interne actualizate pe pagina de internet.

(4) Termen de 180 de zile de la intrarea în vigoare:

- a) Finalizarea interoperabilității REP (inclusiv expunerea interfețelor standardizate și procedurile de continuitate și restaurare).
- b) Migrarea în REP a petițiilor deschise și a metadatelor esențiale ale petițiilor închise în ultimele 12 luni.

(5) Publicarea primului raport trimestrial în condițiile Art. 18.

a) Excepție pentru micro-structuri"

Pentru entitățile care îndeplinesc cumulativ condițiile de micro-structură administrativă (număr mediu de personal sub 10 și volum anual de petiții mai mic de 100), termenul pentru interoperabilitatea REP se prelungește până la 270 de zile de la intrarea în vigoare.

(6) Declarația de conformare

- a) Fiecare entitate întocmește și publică pe pagina proprie de internet, în termen de 15 zile de la împlinirea termenelor de 90 și 180 de zile, o declarație de conformare care indică stadiul implementării REP și a altor mecanisme.
- (7) Audit intern de conformare**
- a) La 12 luni de la intrarea în vigoare, se desfășoară un audit intern de conformare privind aplicarea anexei.

Aceste dispoziții tranzitorii asigură un proces de implementare structurat și realist, permițând entităților publice să se adapteze treptat la noile cerințe, cu menținerea continuității activității.

10. Concluzie și apel la adoptare

Proiectul de Lege privind dreptul la petiționare și reglementarea soluționării petițiilor reprezintă un pas fundamental și necesar către modernizarea și eficientizarea administrației publice din România.

Prin abrogarea unei reglementări depășite și prin introducerea unui cadru juridic comprehensiv, axat pe digitalizare, transparență, responsabilitate și protecția drepturilor cetățenilor, prezentul act normativ răspunde direct problemelor identificate în sistemul actual.

Adoptarea acestei legi va transforma fundamental modul în care cetățenii interacționează cu instituțiile publice.

Prin implementarea Registrului Electronic al Petițiilor, se va asigura o trasabilitate completă și o monitorizare eficientă a fiecărei petiții, eliminând ambiguitățile și întârzierile. Interzicerea tăcerii administrative și introducerea compensației forfetare vor responsabiliza direct entitățile publice, oferind cetățenilor remedii rapide și tangibile pentru nerespectarea termenelor.

Mecanismele de remediere administrativă accelerată și protecția împotriva retorsiunii vor crea un mediu sigur și propice pentru exercitarea dreptului la petiționare.

Beneficiile economice, sociale și de mediu sunt substanțiale: de la creșterea eficienței administrative și reducerea costurilor cu litigiile, la consolidarea încrederii cetățenilor în instituțiile statului și promovarea incluziunii digitale.

Această lege nu este doar o actualizare legislativă, ci o investiție strategică în capitalul administrativ și digital al României, cu beneficii pe termen lung pentru o guvernare mai bună și o societate mai echitabilă.

Având în vedere necesitatea stringentă de a alinia administrația publică la standardele europene și la așteptările cetățenilor din era digitală, precum și impactul pozitiv multidirecțional al prevederilor sale, se solicită adoptarea cu celeritate a Proiectului de Lege privind dreptul la petiționare și reglementarea soluționării petițiilor, împreună cu anexele sale.

Această lege va contribui la construirea unei administrații publice transparente, responsabile și orientate cu adevărat către cetățean.

Inițiator,

--

Senator al României
Chestor al Senatului